

17. mai 2022, tale på torget kl. 10.18 (10 minutter i programmet)

Kjære alle sammen, gratulerer med dagen!

De ordene har jeg gledet meg i tre år til å si! – her, sammen med alle dere. Ja for det er hele tre år siden vi var samlet på denne måten på nasjonaldagen vår!

Og selv om jeg altså har hatt skyhøye forventninger, føles det enda bedre enn jeg håpet på.

Jeg tror vi er mange som har fått innfridd forventningene til dagen så langt – opplevelsen av barnetoget vi kommer fra nå var etterlengtet, og helt, helt spesiell. Å møte alle langs ruten – møte åpne blikk, smilende ansikter – det varmet virkelig langt inn i hjertet. Jeg håper dere kjenner det også. At dette betyr mye!

17. mai er barnas dag, men også korpsenes dag! Og vårt eget Asker musikkorps fyller 90 år i år. Tenk på det! Tusen takk for all musikk, all takt og all stemning vi har fått av dere gjennom disse årene – all øvingen, alle gnagsår, alle vonde skuldre, alle de tidlige morgenene – vit at det er verdt det – for feiringene våre hadde aldri vært de samme uten korpsmusikk!

Tusen takk også til Røde kors som alltid trofast er til stede og passer på oss, også i morges da rekordmange barna var med å gå i tog.

Vi i Asker starter jo dagen tidligere enn alle andre – for vi er så heldige at kronprinsfamilien vår opprettholder tradisjonen med barnetoget på Skaugum, før de reiser videre til Slottet og møter et enda større barnetog der.

Barnetogene er jo selve symbolet på den norske måten å feire nasjonaldagen på, og jeg synes det er fantastisk å tenke på at skole- og barnehagebarn i dag skal fylle gatene i hele den langstrakte kommunen vår; fra Tofte i sør, til Billingstad i nord.

Smilene varmer – sola varmer. Bygda vår og vårt kjære Asker sentrum er på sitt vakreste fra naturens og vårens side, og i tillegg pyntet til fest med omhu og kjærighet, til denne store dagen.

Vi feirer Norges grunnlov; at vi bor i et fritt land med demokratiske verdier. Og vi feirer det på best mulig vis; i lokalmiljøene våre, med arrangementer som er åpne for alle.

Jeg er så utrolig glad for at vi vi kan feire sammen igjen!

For det er jo nettopp også fellesskapet vi feirer denne dagen! Fellesskapet som den sterkeste bærebjelken i et godt samfunn der hver og én av oss kan leve gode liv – og fellesskapet som den sterkeste bærebjelken i et sterkt demokrati for landet vårt.

I dag gjenopptar vi de gode og hyggelig tradisjonene våre, og vi tar feiringen tilbake til gater, torg og skoler. Og nettopp det er kanskje viktigere enn vi tenker over.

For når vi samles her på torget, på skolen i nærmiljøet, sammen med kjente og ukjente i veteranbilkortesje eller båttog på Oslofjorden – de to sistnevnte for øvrig nye tradisjoner, født under korona☺ – da knytter vi verdifulle bånd mellom oss – gjennom felles opplevelser, felles minner og felles forventninger.

Og når noen kommer nye til bygda eller til nabolaget, fra andre steder i Norge eller fra andre land, da er det enkelt å si; sånn er tradisjonen her; bli med!

Et samfunn der vi alle kjenner tilhørighet og betydning – samme hvor vi kommer fra, hvordan vi ser ut, hvilke interesser vi har, hvem vi elsker og hva vi tror – er avgjørende viktig for at vi som mennesker skal kunne ha det bra.

Og å bidra til dette inkluderende fellesskapet, er det viktigste hver og én av oss kan gjøre i hverdagen for å beskytte demokratiet vårt.

Det handler om å være hjelpsom og raus – ta initiativ eller bli med når andre spør. Heie på og rose hverandre når vi kan. Bite i oss de negative kommentarene til og om hverandre. Prøve å sette oss inn i våre medmenneskers situasjon. Ikke dømme hverandres leve- og væremåte – for hvilken rett har vi egentlig til det?

Det er ikke noe hokus pokus, men det kommer heller ikke helt av seg selv. Det krever bevissthet og kanskje litt øvelse. Og så krever det at vi som er voksne går foran som gode eksempler for barn og unge i det vi sier og gjør.

Jeg synes i alle fall at det er ganske fint å tenke på; at vi kan gjøre en stor og viktig forskjell for de vi har rundt oss – både de vi har nære, og de som er lengre unna.

Vi er en bygd, i et lite land, i et privilegert hjørne av verden – men så absolutt en del av verden. Når vi feirer vårt fagre, frie og fredelige fedreland den 17. mai, gjør vi aldri det uten å ta inn over oss at samtidig som vi står her, lever mange mennesker på den samme kloden som oss, under helt andre forhold; krig og konflikt, undertrykking og forfølgelse, konsekvenser av klimaendringene, sult- og naturkatastrofer.

I år går krigen i Ukraina sterkt inn på oss. Vi blir sinte og lei oss på vegne av alle som rammes direkte, og vi blir redde og urolige for de langsiktige konsekvensene, det ubegripelige faktum at dette skjer i Europa, i vår tid. Enn så grusom denne krigen er, så ser vi at det også skjer gode ting.

Mennesker i hele Europa, Norge og Asker stilte fra invasjonens første dag opp for å hjelpe med det de kunne. Busser, ledig husrom, innsamling av klær, leker og utstyr, kakesalg og pengedonasjoner.

På akuttmottaket på Filtvet jobbet tidligere flyktninger med å gjøre klart for Ukrainerne som skulle komme.

I mars tok en av de større bedriftene i Asker kontakt med meg på e-post. I emnefeltet sto det «Hvordan kan vi hjelpe?». Det endte med at de skal ta ansvar for å oppgradere uteområdene på akuttmottaket på Filtvet. De betaler for det som skal kjøpes inn, og bedriftens ansatte gjør jobben i arbeidstiden sin.

Vi er flest som vil hverandre vel i verden. Det er viktig at vi minner oss selv og hverandre på det, når vi mister litt motet av fæle ting som skjer. Og igjen; vi kan være med på å gjøre en forskjell. Vi så det også med all tydelighet under pandemien, hvordan vi stilte opp for hverandre når det trengtes som mest.

Det er helt avgjørende for de som trenger oss her og nå – og det er avgjørende for en positiv utvikling i verden, at vi alle gjør vårt – i stort og smått.

Blant de aller siste ordene Bjørnstjerne Bjørnson skrev før han døde i 1910 var; **De gode gjerninger redder verden.** Ordene var dedikert noen fattige, polske arbeiderkvinner som til tross for sin egen vanskelige situasjon, hadde startet en innsamlingsaksjon for noen som hadde det enda verre enn dem selv.

Slik var det da – og slik er det nå. Gode gjerninger – mennesker som gjør en innsats for andre – har alltid reddet verden.

Som vanlig på 17. mai har vi markeringen av frigjørings- og veterandagen 8. mai friskt i minne. Disse to store dagene markerer ulike historiske hendelser, men det er de sammen verdiene vi feirer.

8. mai er en viktig dag som kanskje får litt for lite oppmerksomhet. Derfor ble jeg så glad for at vi i år var rekordmange mennesker samlet til de tradisjonsrike arrangementene ved minnebautaene våre. Jeg håper det fortsetter sånn, for denne dagens budskap går ikke ut på dato, og historiene fra andre verdenskrig, må ikke gå ut av tiden sammen med dem som levde da.

Jeg siterer her en som selv opplevde krigen – og freden:

Jeg var et barn under 2. verdenskrig, og minnene mine er et barns minner fra en tid med ekstra sterke følelser. Redsel, sorg, frykt og usikkerhet. Men også følelser som takknemlighet og samhold, og til sist en glede som knapt kan beskrives.

Ordene tilhører min gode venn, kollega og tidligere varaordfører Leif Frode Onarheim, som gikk bort i fjor høst. Vi har så mye å lære av de eldre innbyggerne våre; viktig historie og fortellinger om en annen tid, men også verdier som takknemlighet, nøkternhet, vennlighet, tålmodighet.

Så er det ikke slik at alt var bedre før. Den 21. april i år feiret vi at det er 50 år siden straffelovens paragraf 213, som forbød homofilt samkvem, ble opphevet. Vi heiste regnbueflaggene i rådhusparken for å hedre dem som kjempet for skeive rettigheter i en tid da det krevde stort mot og store offer, og vi feiret at storsamfunnet anno 2022 jobber for enda mer mangfold.

Vi har mye å lære av våre eldre innbyggere, men vi har også så mye å lære av de yngste! De som fordomsfritt og nysgjerrig utforsker omgivelsene, som uten blygsel og sjenanse fryder seg over det verden har å by på, uten å tenke på om det er «riktig eller galt».

I dag opplever mange av de minste barna våre «en ekte» 17. mai for første gang. Jeg kan levende forestille meg treåringenes lykke når de skjønner hva dette innebærer – og når de skjønner at sånn er det hvert år! Enda en ting å glede seg til; julaften, bursdag og 17. mai☺ I dag kjennes det som alt på en gang☺

2022 står i feiringens tegn, og jeg er virkelig glad for at korona ikke skal sette en stopper for hverken Frivillighetens år, Skeivt kulturår, Asker kulturfestival eller noen andre festivaler, cuper, konserter, løp, forestillinger eller andre samlinger og arrangementer, som vår fantastiske frivillighet, idrett, kulturliv, næringsliv og engasjerte innbyggere står bak.

Jeg vil oppfordre alle, ja kanskje utfordre dere, til å oppsøke minst ett nytt sted eller én ny aktivitet, i tiden som kommer. Det skal i alle fall ikke stå på tilbud og muligheter, og mye av det som skjer er gratis.

Kanskje er det noen som er her for første gang, på torget i Asker på 17. mai? I så fall; ekstra varmt velkommen til dere! Og til alle dere som kommer hit tradisjonen tro; tusen takk for at dere kom tilbake etter to års ufrivillig pause – takk for at dere holder liv i tradisjonene – og fellesskapet vårt.

Jeg er så takknemlig for at for at vi lever i fred og frihet her i Norge, slik vi har gjort det siden mai for 77 år siden. Som jeg unner alle mennesker i verden å leve slik; i fred, frihet og demokrati.

Med en tanke til alle som lever i ufrihet i dag, i Ukraina og andre steder i verden, vil jeg lese starten på Kong Haakon VII tale til det norske folk, holdt over radioen fra London, på denne dagen i frigjøringsåret 1945. Han sa:

Kjære landsmenn! Atter kan vi feire 17. mai som et fritt folk, atter kan vi feire dagen som det den har vært for alle nordmenn siden fedrene på Eidsvoll gav oss grunnloven. Vi har ført krigen for å forsvare det som alle nordmenn siden den gang har satt høyest i livet; friheten.

Kjære alle sammen; vi har så uendelig mye å være takknemlige for i Norge – vi har så mye å beskytte – og vi har så mye å feire i dag.

Hurra for 17. mai – og igjen; gratulerer med dagen.